

Djurräkningen

2001

JO0702

A. Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

JORD- och SKOGSBRUK, FISKE.

A.2 Statistikområde

Animalieproduktion.

A.3 Statistikprodukten ingår i Sveriges officiella statistik

Ja.

A.4 Beställare

Myndighet/organisation: Jordbruksverket.

Kontaktperson: Hans Jönrup.

Telefon: 036-15 59 33.

Telefax: 036-34 01 96.

e-post: hans.jonrup@sjv.se.

A.5 Producent

Myndighet/organisation: SCB.

Kontaktperson: Jörgen Svensson.

Telefon: 019 - 17 64 99.

Telefax: 019 - 17 69 06.

e-post: jorgen.svensson@scb.se.

A.6 Uppgiftsskyldighet

Skyldighet att lämna uppgifter gäller enligt lagen om officiell statistik SFS 2001:99, förordning SFS 2001:100 och Jordbruksverket föreskrifter SJVFS 2001:60.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

Vid automatiserad behandling av personuppgifter gäller reglerna i personuppgiftslagen (1998:204). På statistikområdet finns dessutom särskilda regler för personuppgiftsbehandling i lagen om officiell statistik (2001:99) och tillhörande förordning 2001:100.

A.8 Gallringsföreskrifter

Gallringsföreskrifterna innebär att blanketterna makuleras efter tio år.

A.9 EU-reglering

Bestämmelser för räkning av svin och nötkreatur resp. får och getter finns i Council Directive 93/23/EEG, 93/24/EEG, 93/25/EEG resp. 97/77/EG och i Commission Decision 94/432/EG, 94/433/EG resp. 94/434/EG.

A.10 Syfte och historik

Undersökningen genomfördes första gången i december 1995 som en fristående undersökning och har därefter genomförts i december de följande åren. Fram till och med 1999 togs juniuppgifter fram från strukturundersökningen avseende lantbruket, dvs. lantbruksregistret (LBR). I juni 2000 genomfördes en djurräkning, som en ersättning för LBR när det gäller bestånden av nötkreatur och svin. Det viktigaste syftet har varit att tillgodose EU:s krav på djurräkningar. Visst nationellt intresse finns också av att studera förändringar i djurbestånden, vilket är möjligt genom att jämföra uppgifter från de olika djurräkningarna. Djurräkningen i juni 2001 baseras på ett urval från ”Strukturundersökning i jordbruket år 2000”. Den sistnämnda undersökningen gjordes för att bygga upp ett nytt system för strukturstatistik, i fortsättningen här benämnt LBR 2000.

A.11 Statistikanvändning

SCB/Jordbruksverket: Rapportering till Eurostat enligt bindande bestämmelser. Viss analysverksamhet.

Övrig användning: Underlag för slaktprognoser.

A.12 Uppläggning och genomförande

Undersökningen bygger på uppgifter som har samlats in via postenkät till företagaren med förfrågan om antal djur den 14 juni 2001. Ett riksomfattande urval av 15 100 jordbruksföretag har dragits från LBR 2000.

A.13 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Det centrala nötkreatursregistret (CDB) avses på sikt utnyttjas för att erhålla erforderliga uppgifter om nötkreatur.

B. Kvalitetsdeklaration

0 Inledning

Resultat från djurräkningen 2001 publiceras i Statistiska meddelanden, JO 22 SM 0101.

1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

Antal nötkreatur, svin, får, höns och kycklingar i juni 2001, på riksnivå och på regional nivå.

1.1.1 Objekt och population

Objekten utgörs av jordbruksföretag. Rampopulationen omfattar 77 183 företag, vilka uppfyller något av följande kriterier (trädgårdsföretag utesluts):

- företag som omfattar minst 2,1 ha åkermark under eget bruk
- företag med stora djurbesättningar – minst 50 kor, 250 nötkreatur, 50 sugor, 250 svin, 50 tackor eller 1 000 höns (inkl. kycklingar) – och högst 2,0 ha åkermark.

1.1.2 Variabler

Antal nötkreatur, svin, får, höns och kycklingar på ett lantbruksföretag i juni 2001. Nötkreatur redovisas uppdelade på kor, kvigor, tjurar, stutar resp. kalvar med viss fördelning på djurens ålder m.m. Svin redovisas uppdelade på avelssvin, slaktsvin och smågrisar med viss fördelning på viktclasser m.m. Får redovisas uppdelade på tackor, baggar och lamm. Höns redovisas uppdelade på höns (20 veckor eller äldre), värpkycklingar och slaktkycklingar.

1.1.3 Statistiska mått

Antalsuppgifter.

Precisionen i skattningarna beskrivs med relativa medelfel i procent.

1.1.4 Redovisningsgrupper

Uppgifter ges för riket, produktionsområden, stödområden och län.

1.1.5 Referenstider

Uppgifterna avser den 14 juni 2001.

1.2 Fullständighet

I undersökningen beräknas antalet husdjur inom svenskt lantbruk med de begränsningar som urval, ram och vald undersökningsmetodik sätter.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Precisionen anges med det relativa medelfelet, som främst avspeglar urvalsfelet. Medelfelet är tämligen lågt, särskilt på riksnivå, i denna djurräkning, eftersom urvalet är förhållandevis stort. Mindre mätfel torde förekomma och leder till viss osäkerhet. Detta gäller främst fördelningen av djur på olika klasser. Vidare kan det förekomma ett systematiskt bortfallsfel för nötkreatur.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Undersökningen baseras på ett sannolikhetsurval från LBR. Populationen har stratifierats efter antal nötkreatur, antal svin, antal får, antal höns (inkl. värpkycklingar), antal slaktkycklingar samt geografisk region. Strata för företag med många djur har totalundersökts. Urvalets fördelning på övriga strata har gjorts så att olika precisionskrav kan uppfyllas. Vid dragning används obundet slumpmässigt urval inom strata (OSU).

Skattningarna har gjorts med s.k. regressionskattningar för svin, får och höns. För värp- och slaktkycklingar har s.k. kvotskattningar gjorts, på grund av det låga antalet företag i vissa län. För nötkreatur har vanliga s.k. Horvitz-Thompson-skattningar använts, på grund av befarade systematiska nettofel (till följd av bortfall) i regressionskattningarna. Med kvot- och regressionskattningarna utnyttjas uppgifter från ramen som hjälpinformation, vilket leder till förbättrad precision. (Från LBR 2000 finns djuruppgifter för alla företag i populationen.)

Som mått på precisionen i skattningen anges det relativa medelfelet i procent. Detta beräknas som kvoten av medelfelet i skattningen och den beräknade totalen. Medelfelen ligger vanligen under en procent på riksnivå för de viktigaste djurkategorierna. På länsnivå varierar osäkerheten mera; medelfelen är ofta i storleksordningen några procent.

Då färre än 15 företag bidragit till skattningen för aktuell tabellcell eller det relativa medelfelet överstigit 35 procent har uppgiften bedömts så osäker att den inte redovisats utan bara markerats med prickar (..).

2.2.2 Ramtäckning

Under- och övertäckning förekommer till följd av jordbruksföretag som nyetablerat eller avvecklat verksamhet sedan augusti 2000, den månad urvalsramens uppgifter avser. Upptäckta nya företag (två företag) ingår i skattningarna, medan nedlagda företag (228 företag, dvs. 1,5 procent) inte ingår i skattningarna. Viss kvarvarande, icke känd under- och övertäckning kan dock leda till osäkerhet i resultaten.

2.2.3 Mätning

Via enkäten inhämtas uppgifter om antal nötkreatur, svin, får och höns fördelat på djur av olika kön och olika ålders- och viktgrupper m.m. samt summor för djurslagen. För stora djurföretag är det ibland svårt att specificera de olika grupperna, varför ett visst mätfel kan uppstå. Vidare kan avrundade uppgifter liksom antalsuppgifter redovisade på fel enkätrad (djurkategori) leda till mätosäkerhet. Uppgiftslämnaren kan även glömma att rapportera ett visst djurslag. Vidare kan det eventuellt ibland förekomma att fårägare endast redovisar tackor (liksom i bidragssammanhang).

2.2.4 Svartsbortfall

Efter två skriftliga påminnelser blev den slutliga andelen bortfall 7,9 procent (1 197 företag), räknat som andel av urvalet. Skattningarna bygger på uppgifter från 13 905 företag. För de enskilda länen varierade bortfallet mellan 5,5 och 10,7 procent. Bortfallsjustering sker genom s.k. rak uppräkningsmetod (för vissa

djurslag inom regressionsskattningen), baserat på antagandet att bortfallsföretagen inom respektive stratum i genomsnitt har lika många djur som de som svarat. Vidare antas att andelen nedlagda företag (övertäckningen) är lika stor i bortfallet som bland svarande. Effekten av bortfallet på slutresultatet är högst för nötkreatur, då svarsfrekvensen är sämre för nötkreatur än för övriga djurslag och det eventuellt förekommer övertäckning i bortfallet.

2.2.5 Bearbetning

Fel från bearbetningsprocessen (skanning, granskning/rättning och skattningsberäkningar) bedöms vara små.

2.2.6 Modellantaganden

Inga specifika modellantaganden har gjorts i undersökningen.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Relativa medelfel i procent anges för varje skattning i tabellerna.

3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Djurräkningar har genomförts i december varje år sedan 1995 samt i juni 2000 senast. Dessförinnan inhämtades djuruppgifter avseende juni via LBR (1968-1999).

3.2 Framställningstid

Tre månader.

3.3 Punktlighet

Resultatredovisning sker som regel enligt plan.

4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Jämförbarheten är god dels mellan de olika djurräkningarna, dels mellan djurräkningarna och LBR, bl.a. eftersom LBR har utgjort urvalsbas för djurräkningarna. Övergången till det nya systemet med LBR 2000 som urvalsram för djurräkningen kan eventuellt ha lett till en mindre systematisk avvikelse i förhållande till tidigare undersökningar. En mindre skillnad mellan djurräkningarna år 2000 och 2001 är att referenstiden har ändrats från början av juni (2 juni) till mitten av juni (14 juni).

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Jämförbarheten med t.ex. LBR är god, både avseende statistiska målstorheter och undersökningsmetoder.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

–

5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Resultaten redovisas i Statistiska meddelanden, JO 22 SM 0101. Rapporten finns både på SCB:s och SJV:s webbplatser och i pappersform. Därtill publiceras ett pressmeddelande.

5.2 Presentation

Se 5.1.

5.3 Dokumentation

Denna produktbeskrivning utgör dokumentation över undersökningen. Se även 5.5.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB kan på beställning utföra specialbearbetningar av materialet, under förutsättning att urvalsstorleken så tillåter.

5.5 Upplysningstjänster

Frågor om undersökningen besvaras av Jörgen Svensson eller Rolf Selander på SCB, telefon 019- 176499 resp. 019- 176627. E-postadresserna är jorgen.svensson@scb.se resp. rolf.selander@scb.se.